

Tavaton tammikuu

Auvoisaa alkanutta vuotta kaikille! Tammikuu alkaa olla jo hyvän matkaa yli puolenvälin. Nuutin päivääkin vietettiin kuluvan viikon alkajaisiksi, joten uskaltaa julistaa joulukauden päättyneeksi.

Sanan "tammi" monet miellelyhtymät nykyihmisen sanavarastossa liittyvät ihan ensimmäisenä jaloön lehtipuuhun, seuraavaksi todennäköisesti lapsuudesta tuttuun lautapeliin. Kolmas Kieli-toimiston sanakirjastakin löytyvä merkitys on patoa tarkoittava lainasana.

Tammimetsä kuulostaa paikalta, jossa ainakin lastenkirjoissa asustaa liuta mukavia eläinhahmoja. Oikeassa elämässä tammet kaadetaan ja niistä höyläillään lautoja huonekaluverstaan raaka-aineiksi. Huonekalupuuna tammi on edelleen suosittu ja tammiparketilla saa aikaiseksi vankan ja kestävänn lattia.

Tammi on ollut aikojen saatossa tärkeä puulaji, josta vanhaan hyvään aikaan rakennettiin muun muassa kestäviä laivoja. Tammella on myös tiettyjä ominaisuuksia, joiden vuoksi tammitynnyreissä kypsytetään eräitä jaloja ja suosittuja juomia.

Moni meistä on pelannut lapsena tammipeliä. Joillakuilla se saattoi olla port-

teorian mukaan tie vaikeampiin peleihin, kuten vaikka shakkiin.

Patoa merkitsevä tammi on lainasana. Esimerkiksi Rotterdam sai nimensä, kun Rotte-jokeen väsättiin pato 1200-luvulla. Runnilta Ylä-Savosta löytyy terveyskylpylän historiallinen pato, Neulatammi. Kalle Päätalon Iijoki-sarjasta puolestaan löytyy teos Tammettu virta.

Kanta-Hämeestä löytyvän Tammelan kunnan nimi tulee tietenkin tammesta, mutta nimen keksijä ei ole keskuudessamme selvittämässä, oliko kyse puusta vai kunnan vaakunasta huolimatta Loimijoen padoista.

Mutta entäpä tämä kuluva kuukautemme? Sana tammi on aikoinaan tarkoittanut akselia, napaa ja sydäntä. Tammikuu on talven keskellä, elämme siis synkkää ja pimeää sydäntalvea.

Joulu-helmikuun sydäntalvi onkin oivaa aikaa ajoittain käpertyä sohvanurkkaan ratkomaan niitä juuri itselle parhaita lempiristikkoita. Onneksi valikoida riittää, olitpa sitten helppojen ja nopeiden ristikoiden ystävä tai pahan kerran hurahtanut vaikeampiin ja visaisempiin tehtäviin.

Pitäkää mieli kirkkaana ja kynät terävinä! Kevättä kohti mennään, vaikkei ihan joka torstaiaamu puoli kahdeksan aikaan räntäsateessa uskoisi.

Pasi Paavilainen

pasi.paavilainen@ristikkoakatemia.fi

Lähetäkää ristikkoaiheisia kysymyksiä ja mielipiteitä osoitteeseen kysymys@ristikkoakatemia.fi